

सूर्योदय नगरपालिकाको मर्मत-सम्भार विशेष कोषसञ्चालन निर्देशिका - २०७४	3
प्रस्तावना :-	3
१ .संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ.....	3
२ .परिभाषा.....	3
३ .कोषको स्थापना.....	3
४ .कोषको कार्यालय.....	3
५ .द्विर्घकालीन अवधारण.....	3
६ .लक्ष्य.....	3
७ .उद्देश्य:.....	3
८ .नीति.....	3
९ कोषको सञ्चालन समितिको गठन.....	4
१० सञ्चालन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ:-	4
११ अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार.....	4
१२ .कोषको सदस्य सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ.....	5
१३ कोषको सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ.....	5
१४ .कोषको वित्तीय व्यवस्थापना.....	5
१५ अन्य क्षेत्रमा खर्च गर्न नमिल्ने.....	5
१६ प्रासनिक व्यवस्था.....	5
१७ .बैठक भत्ता.....	5
१८. कार्यक्रम संचालनसम्बन्धी व्यवस्था.....	5
१९ .कोषको रकम खर्च प्रक्रिया देहायका कार्यहरुमा खर्च हुनेछ.....	5
२० .नियमित, पटके वा आवधिक मर्मत-सम्भारका लागि सडक छनौट प्रक्रिया.....	6
२१ मर्मत-सम्भार कार्य गराउने व्यवस्था.....	6
२२ .जाँजपास तथा फरफारक.....	6
२३ नगर विकास योजनामा समावेश गर्ने.....	6

२४	.निर्देशिकाको संशोधन.....	6
२५	.खारेजी र बचाउ.....	6

सूर्योदय नगरपालिकाको मर्मत-सम्भार विशेष कोषसञ्चालन निर्देशिका - २०७४

प्रस्तावना :-

सडक यातायात विकासको मेरुदण्ड मानिन्छ । सडक यातायातले सामाजिक, आर्थिक क्रियापलापमा वृद्धि गरी मानिसको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको हुन्छ । सडक यातायातको पहुँच ग्रामीण क्षेत्रसम्म दिगो र व्यवस्थित रूपमा पुर्याउने उद्देश्यले जिल्ला यातायात गुरुयोजना समेत तयार भैरहेको छ । सूर्योदय नगरपालिका का प्रायाः सबै सडकहरूको सञ्जाल विस्तार भए पनि अझैति सडकहरूलाई वर्षभरी यातायात सुचारु हुने अवस्थामा पुर्याउन सक्ने बनाउनका लागि सडकहरूको मर्मत-सम्भार गरिरहनपर्ने अवस्था रहेको छ । नगरपालिकाको सीमित स्रोत र साधानबाट मात्र सबै सडकहरूको मर्मत-सम्भार गर्न कठिनाई पर्ने भएको हुनाले अन्य निकायको समेत सहयोग लिनका लागि सूर्योदय नगरकार्यपालिकाइलामले यो "मर्मत-सम्भार विशेष कोष सञ्चालन निर्देशिका २०७४" जारी गरेको छ ।

परिच्छेद -१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ .:- (१) यस निर्देशिकाको नाम "मर्मत-सम्भारविशेष कोष सञ्चालन निर्देशिका, २०७४" रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका नगर कार्यपालिका बाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ ।

२ परिभाषा .:- विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा,

क) "निर्देशिका" भन्नाले मर्मत-सम्भार विशेष कोष सञ्चालन निर्देशिका २०७४ बुझ्नुपर्छ ।

ख) "नगरपालिका" भन्नाले सूर्योदय नगरपालिका लाई बुझाउँनेछ । सो शब्दले नगरकार्यपालिका र नगरकार्यपालिकाकोकार्यलय लाई समेत बुझ्नु पर्नेछ ।

ग) "समिति" भन्नाले मर्मत-सम्भार विशेष कोष सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिलाई बुझ्नुपर्छ ।

घ) "उपभोक्ता समिति" भन्नाले सञ्चालित योजनाबाट प्रत्यक्ष रूपमा सेवा \ लाभ प्राप्त गर्न टोल, वडा र बासिन्दाहरू मिलेर बनेका संगठनलाई बुझ्नुपर्दछ ।

ङ) "कोष" भन्नाले मर्मत-सम्भार विशेष कोषलाई बुझ्नुपर्दछ ।

३ कोषको स्थापना .:- (१) मर्मत-सम्भार विशेष कोष नाम गरेको उक्त कोषको स्थापना हुनेछ ।

४ कोषको कार्यालय .:- (१) कोषको कार्यालय सूर्योदय नगरकार्यपालिकाको कार्यालयमा रहनेछ ।

परिच्छेद -२ कोषको दीर्घकालीन सोच, लक्ष्य, उद्देश्य र नीति

५ दीर्घकालीन अवधारणः- यस नगरपालिकाकावडाहरूलाईनगरपालिकाको सडक सञ्जालमा जोडी वर्ष-भरि नै सहज ढङ्गले यातायात सञ्चालन गर्नु तथा यसकै माध्यमबाट नगरको गरिबीलाई घटाई आर्थिक स्तरोन्नतिकमा सहयोग पुर्याउनु कोषको दीर्घकालीन सोच रहेको छ ।

६ लक्ष्य .:- नगरपालिकाका सबै वडाहरयलाई सडक सञ्जालमा जोड्न बनेका सडकहरूको मर्मत-सम्भार गर्दै वर्ष- भरि यातायात सञ्चालन हुने गरी नगरवासीहरूलाई यातायात सेवा पुर्याउनु कोषको लक्ष्य हुनेछ ।

७ उद्देश्यः .:- (१) नगरपालिका क्षेत्रमा निर्माण भएका सडकहरूको मर्मत-सम्भार गरी वर्षभरीनै यातायात सञ्चालनमा ल्याउने ।

(२) नगर यातायात गुरुयोजनामा उल्लेखित सडकहरूलाई प्राथमिकता दिई सडकको स्तरोन्नरी गदै लैजाने ।

(३) सडकहरूको नियमित, आकस्मिक, पटेके र आवधिक मर्मत-सम्भार तथा सडक सञ्जाललाई दिगो र भरपर्दो बनाउन Bio-Engineeringका साथै भू-भाग नियन्त्रण नियन्त्रणमा अन्य उपायहरू अवलम्बन गरी सडक निर्माण कार्यलाई बातावरण मैत्री बनाउने ।

(४) नगरमा रहेका सडकहरूलाई स्थानीय निकाय, उपभोक्ता समिति र अन्य निकाय समेतको समन्वयमा मर्मत-सम्भार गरी नगरवासी समुदायलाई सहज रूपमा सेवा उपलब्ध गराउन सहयोग पुर्याउने ।

८ नीति .:- (१) सडक मर्मत-सम्भार कार्यका उपभोक्ता, सरोकारवाला सबैको सहभागितामा विशेष जोड दिने ।

- (२) नगर क्षेत्रमा रहेका सडकको पहिचान गरी जनसमुदायले बढी लाभ प्राप्त गर्न सक्ने सडकलाई प्राथमिकता दिई मर्मत-सम्भार कार्य गर्ने ।
- (३) नगर भित्रका कृषि सडक तथा पर्यटकीय सडकहरूको मर्मत-सम्भार विशेष जोड दिने ।
- (४) निरन्तर नयाँ ट्रयाक खोल्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरी मर्मत सम्भारको कार्यलाई अघि बढाउन मर्मत सम्भार समितिलाई संस्थागत गर्ने ।
- (५) उपभोक्ता समितिको क्रियाशीलता र योगदानका आधारमा मर्मत सम्भार गर्न सडकहरूको छनौट गर्ने ।

परिच्छेद-३

कोष संचालनसम्बन्धी व्यवस्था

९ कोषको सञ्चालन समितिको गठन :- (१) कोषको लक्ष्य, उद्देश्य प्राप्तिका लागि देहाय अनुसारको एक सञ्चालन समिति गठन गरिने छ :-

- नगर प्रमुख अध्यक्ष
 - प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सदस्य
 - नगर कार्यपालिकामा रहेका समितीहरूका संयोजकहरू सदस्य
 - नगर कार्यपालिका को कार्यालय को योजनाका प्रमुख सदस्य
 - नगरपालिकाको कार्यालयका सामाजिक विकास अधिकृत सदस्य
 - प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतले तोकेको (योजना शाखाको) कर्मचारी सदस्य सचिव
- (२) सञ्चालन समितिको बैठक सामान्यता ३ महिलामा एक पटक बस्नेछ । बैठक अध्यक्षको आदेशले सदस्य सचिवले बोलाउने छ । आवश्यकता महसुस भएमा सञ्चालन समितिको बैठक जुनसुकै समयमा पनि बोलाउन सकिनेछ ।
- (३) सञ्चालन समितिको सम्पूर्ण सदस्य संख्याको कम्तीमा ५१ प्रतिशत सदस्य उपस्थित भएमा बैठकको गणपूरक संख्या पुगेको मानिने छ । बैठकको निर्णय अध्यक्षले प्रमाणित गर्नुपर्नेछ ।

१० सञ्चालन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) नगर यातायात गुरुयोजनाका आधारमा सडकहरूको प्राथमिकता निर्धारण गरी मर्मत-सम्भार योजना बनाउने र सोही अनुसार मर्मत-सम्भार कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- ख) मर्मत-सम्भार कोष वृद्धिका लागि आवश्यक समन्वय गर्दै स्रोतको पहिचान गर्ने ।
- ग) मर्मत-सम्भारमा उपभोक्ता समितिको संस्थागत सुदृष्टिकरणको लागि नीतिगत व्यवस्था गर्ने ।
- घ) मर्मत-सम्भारलाई दिगो र भरपर्दो बनाउन आवश्यक कार्य गर्ने ।
- ङ) सडक मर्मत-सम्भार कार्यलाई पारदर्शी एवं मितव्ययी बनाउन पहल गर्ने ।
- च) सडक मर्मत-सम्भार कार्य आवश्यकता र औचित्यताका आधारमा ठेक्का वा उपभोक्ता समिति मार्फत गराउने ।
- छ) मर्मत-सम्भार कार्यको प्रभावकारी अनुगमन मूल्यांकन गर्ने ।
- ज) कोषको वार्षिक, अर्धवार्षिक कार्यक्रम तयार गरी स्वीकृतिका लागि नगर कार्यपालिका मार्फत नगर सभामा पेश गर्ने ।
- झ) कोषको कार्यहरूको प्रगति समीक्षा गर्ने \ गराउने ।

११ अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार :- अध्यक्षको काम, कर्तव्य तथा अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- क) बैठकको अध्यक्षता गर्ने ।
- ख) बैठक बोलाउन सदस्य सचिवलाई निर्देशन दिने ।
- ग) बैठकमा प्रतिवेदन पेश गर्ने, प्रस्ताव पेश गर्ने गराउने ।
- घ) समितिका सदस्यहरूलाई कामको बाँडफाँड गर्ने तथा कामको आवश्यक समन्वय गर्ने ।
- ङ) कोषको वित्तीय स्रोत जुटाउने र परिचालन गर्ने गराउने ।
- च) कोषका निर्णयहरू सार्वजनिक गरी पारदर्शिता कायम गराउने ।
- छ) कोषको बैठक सञ्चालन गराउने ।
- ज) कोषका तर्फबाट अन्य निकायमा प्रतिनिधित्व गर्ने गराउने ।

- झ) कोषका तर्फबाट अन्य निकाय, संघ \ संस्थासँग सम्झौता गर्नुपर्ने भए गर्ने गराउने ।
- ञ) कोषको योजना तर्जुमा तथा स्वीकृत गर्न गराउन आवश्यक कार्यवाही गर्ने गराउने ।
- ट) कोषको कामको अनुगमन मूल्यांकन गर्ने गराउने ।

१२ कोषको सदस्य सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :-

- क) अध्यक्षको आदेशानुसार बैठक बोलाउने ।
- ख) अध्यक्षसँगको सल्लाहमा छलफलका विषयवस्तुहरू तयार गरी निर्णयार्थ बैठकमा पेश गर्ने ।
- ग) बैठकको निर्णय लेख्ने, कोषका सबै कागजातहरू जिम्मा लिने ।
- घ) कोषसँग सम्बन्धित सूचनाहरू, तथ्यांक तथा अभिलेख अद्यावधिक गर्ने ।
- ङ) अध्यक्षले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- च) कोषका प्रशासनिक तथा अन्य दैनिक कार्यहरू गर्ने ।
- छ) कोषका कार्यक्रम तर्जुमा तथा स्वीकृत र कार्यान्वयन गराउन आवश्यक कार्यवाही गर्ने ।
- ज) कार्यक्रमहरूको अनुगमन गर्ने गराउने ।
- झ) कोषको चलअचल सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने गराउने ।

१३ कोषको सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ :-

- क) बैठकमा उपस्थित भई छलफलमा सक्रियतापूर्वक भाग लिने ।
- ख) अध्यक्षको काममा सहयोग पुर्याउने ।
- ग) तोकिएको जिम्मेवारी पूरा गर्ने ।
- घ) बैठकमा निर्णयमा पुग्ने मतदान गर्नुपर्ने भए मतदान गर्ने ।
- ङ) अध्यक्षले तोकेका अन्य कार्यहरू पूरा गर्ने ।
- च) कोषका कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुर्याउने ।

१४ कोषको वित्तीय व्यवस्थापना . :- (१) कोषको नाममा एउटा कोष रहनेछ । जसमा देहायका रकमहरू रहनेछन् :-

- क) नगरपालिका बाट मर्मत-सम्भारका लागि छुट्याइने वार्षिक रकम ।
- ख) अन्य निकायबाट प्राप्त हुने रकम ।
- ग) संघिय तथा प्रादेशीक सरकारबाट सडक मर्मत-सम्भार कोषका लागि प्राप्त हुने रकम ।
- घ) दातृ निकाय, परियोजना, गैरसरकारी संस्थाबाट प्राप्त हुने रकम ।
- ङ) कोषलाई अन्य क्षेत्रबाट प्राप्त हुने रकम ।

(२) कोषको रकम नगर स्थित सरकारी कारोवार सञ्चालन हुने बैठकमा एउटा छुट्टै खाता खोली जम्मा गरिने छ । कोषको सञ्चालन नगर कार्यपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको अधिकृत स्तरको कर्मचारी र आर्थिक प्रशासन शाखाका प्रमुख वा निले तोकेका उक्त शाखाका अन्य कर्मचारीको संयुक्त दस्तखतबाट हुनेछ ।

(३) कोषको लेखापरीक्षण नगरपालिकाको कोषको लेखापरीक्षण गर्ने व्यवस्थाअनुसार हुनेछ ।

१५ अन्य क्षेत्रमा खर्च गर्न नमिल्ने:- कोषमा जुन प्रयोजनका लागि रकम प्राप्त भएको हो सोही प्रयोजनबाहेक अन्य कार्यमा कोषको रकम खर्च गर्न पाइने छैन ।

१६ प्रासनिक व्यवस्था :-कोषको संचालनका लागि आवश्यक पर्ने जनशक्ति नगर कार्तयपालिककै नियमितकर्मचारीहरूबाटलिइनेछ । अन्य कुनै आर्थिक दायित्व सिर्जना हुने गरी कर्मचारीहरूको नियुक्ति गरिने छैन ।

१७ बैठक भत्ता .:- कोषबाट सञ्चालन समितिको बैठकमा भाग लिने पदाधिकारी तथा सदस्यहरूलाई निम्नानुसार बैठक भत्ता उपलब्ध गराइने छ

१८. कार्यक्रम संचालनसम्बन्धी व्यवस्था :-कोषबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरू कोष आफैले संरचना गर्न वा उपभोक्त समिति वा कोष र उपभोक्त समिति मिलेर संचालन गर्न सकिने छ ।

१९ कोषको रकम खर्च प्रक्रिया .देहायका कार्यहरूमा खर्च हुनेछ:-

- क) सडकको नियमित खर्च हुनेछ ।
- ख) सडकको पटके मर्मत-सम्भार ।
- ग) सडकको आकष्मिक मर्मत-सम्भार ।

घ) सडकको आवधिक मर्मत-सम्भार ।

२० नियमित ,पटके वा आवधिक मर्मत-सम्भारका लागि सडक छनौट प्रक्रिया :-उपभोक्ता समिति, वडा समितिबाट नियमित, पटके वा आवधिक मर्मत-सम्भारका लागि वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गर्न भनी माग भई आएका सडकहरूमध्येबाट देहायका आधारमा आवश्यकता र उपयुक्त देखिएका सडकलाई पहिलो प्राथमिकताका साथ छनौट प्रक्रियालाई अगाडि बढाउनु पर्दछ ।

क)अद्यावधिक नगर यातायत गुरु योजनामा परेका सडकहरू ।

ख) सडकको लम्बाइ तथा सडक सञ्चालनमा सो सडकको महत्व ।

ग) सडकबाट लाभान्वित हुने जनसंख्या ।

घ) सडक मर्मत-सम्भारबाट प्राप्त हुने लाभ ।

ङ) सार्वजनिक यातायत सञ्चालनको अवस्था ।

च) नगरमारहेका सडकहरूमध्ये जनतालाई पुर्याउन सक्ने लाभ र गरिबी न्यूनीकरणमा पुर्याउन सक्ने योगदान ।

२१ मर्मत-सम्भार कार्य गराउने व्यवस्था :- नगरमा रहेका सडकहरूको नियमित मर्मत-सम्भार, पटके मर्मत-सम्भार, आवधिक मर्मत-सम्भार उपयोक्ताबाट अधिकतम रुपमा स्थानीय स्रोत साधन, स्थानीय प्रविधि तथा मानवस्रोतको प्रयोग गरी अधिकतम जनसहभागिता जुटाई प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गराउन प्राथमिकता दिईने छ ।

परिच्छेद-५

विविध

२२ जाँचपास तथा फरफारक . :-कोषबाट सञ्चालन गरिएका मर्मत-सम्भार कार्यहरूको जाँचपास फरफारक सञ्चालन समितिको बैठकबाट गरिने छ ।

२३ नगर विकास योजनामा समावेश गर्ने:- कोषबाट स्वीकृत वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमहरू नगर सभामा राखी नगर विकास योजनामा समावेश गनुपर्नेछ ।

२४ निर्देशिकाको संशोधन . :- नगर कार्यपालिकाले यस निर्देशिकालाई संशोधन गर्न सक्नेछ ।

२५ खारेजी र बचाउ . :- (१)कुनै कारणवश कोष संचालन हुन नसकेमा नगर कार्यपालिकालेनगर सभाको निर्णय अनुसार कोषलाई खारेज गर्न सक्नेछ ।

(२) कोष खारेज भएपछि कोषमा रहेको चल अचल सम्पत्ति तथा दायित्व नगर कार्यपालिकामा स्वतः सर्नेछ ।